

CZU 347.962 : 342.9

ROLUL PROCURORULUI ÎN PROCESUL CONTRAVENȚIONAL

Igor TROFIMOV,

doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

Gheorghe ROBU,

doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

În prezentul articol științific, autorii se referă la rolul statutului procurorului în cadrul procesului contravențional, precum și la limitele de exercitare a atribuțiilor de acuzator în procesul contravențional.

Cuvinte-cheie: proces contravențional, procuror, acuzarea

THE ROLE OF THE PROSECUTOR IN THE CONTRAVENTIONAL PROCESS

Igor TROFIMOV,

associate professor, PhD, Academy “Stefan cel Mare” of the MIA

Gheorghe ROBU,

PhD student, Academy “Stefan cel Mare” of the MIA

In this scientific article, the authors refer to the role of the prosecutor’s status in the contravention process as well as to the limits of the exercise of the accusative powers in the contravention process.

Keywords: contravention process, prosecutor, indictment

Introducere. Având în vedere că contravenția reprezintă, de fapt, o miniinfracțiune, iar procesul contravențional este asimilat celui penal, una din cele mai frecvent întâlnite probleme este chestiunea legată de faptul care este autoritatea care susține acuzarea în cadrul procesului contravențional. În acest sens, nu mai puțin importantă este întrebarea referitoare la rolul procurorului în procesul contravențional.

Supportul metodologic și teoretico-științific al cercetării de față îl constituie un complex de metode general-științifice, bazate pe cunoștințe juridice, care au asigurat unitatea analizei gnoseologice a subiectului supus investigării în întreaga complexitate a sa. Dintre procedeele logice și metodele aplicate am evidențiat analiza și sinteza, abstractizarea și generalizarea, inducția și deducția, metoda sistemică, comparativă, s-a apelat la un șir de principii filosofice generale, ca: obiectivitatea, legătura dintre teorie și practică.

Scopul studiului constă în argumentarea necesității locului și rolului procurorului în procesul contravențional și aprecierea faptului cine exercită funcția de acuzare în procesul contravențional.

Actualitatea temei. Deși procesului contravențional se aplică regulile procesului penal în măsura în care Codul contravențional nu stabilește altfel, considerăm că chestiunea referitor la susținerea învinuirii din partea statului în ce privește făptuitorul, rămîne o chestiune nerezolvată. Acest subiect crează dificultăți în ce privește percepția și exercitarea funcției de acuzare în cadrul procesului contravențional.

Rezultate obținute și discuții. În răspundere cu prevederile articolului 2 al Legii cu privire la procuratură[1], procurorul este persoana cu funcție de demnitate publică care exercită atribuțiile Procuraturii, prevăzute de Constituție, de Legea cu privire la procuratură, de acte legislative și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și este numit în această funcție în modul prevăzut de prezenta lege.

În diferite țări, procurorul are diverse funcții, chiar și în cadrul procesului penal[2]. Mai cu samă, caracterul atribuțiilor procurorului sunt și mai distincte în sistemele unde contravenția este percepută ca faptă penală, iar despre un proces contravențional distinct

de cel penal nu se discută[3]. În legislația Republicii Moldova, competențelor procurorului i se oferă o atenție deosebită.

În corespundere cu prevederile articolului 386 al Codului contravențional procurorul participă la procesul contravențional în limitele competenței. În vederea realizării competențelor sale procurorul este în drept să pornească procesul contravențional; să aplice în cazurile prevăzute de lege sancțiune contravențională; să solicite aplicarea de către instanța de judecată a unei sancțiuni contravenționale; să participe la examinarea cauzei în instanță de judecată atunci când procesul contravențional a fost pornit de el; să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator; să atace decizia agentului constator sau a instanței de judecată; să exercite alte drepturi prevăzute de lege.

Trebuie să recunoaștem că, dacă în procedura penală procurorul joacă rolul principal în procesul de urmărire penală, iar în fața instanței de judecată acesta susține acuzarea, atunci în cadrul procesului contravențional procurorului nu-i mai este atribuit un rol central în procesul de susținere a învinuirii din partea statului, constatându-se că procurorul are aceleași atribuții ca și orișicare agent constator.

Deși articolul 386 al Codului contravențional indică procurorului competențe de a verifica legalitatea deciziilor agentului constator și de a le contesta în instanța de judecată, totuși, odată cu aplicarea modificărilor la articolul 396 al Codului contravențional, potrivit cărora a fost abrogat alineatul (4) al acestui articol, competența de a verifica legalitatea deciziilor agentului constator și de a le contesta în instanța de judecată a încetat a mai exista, iar ca urmare, procurorul exercită de facto și de jure doar simple atribuții de agent constator. Astfel, așa ca și agentul constator, procurorul pornește cauza contravențională, ca și agentul constator sau comisia administrativă, procurorul examinează cauza contravențională și aplică sancțiunile pe marginea cazurilor atribuite în competența acestuia, iar în final, deciziile

procurorului pe marginea acestor cazuri pot fi atacate în ordinea articolului 448 al Codului contravențional.

Este în așa fel inexplicabil faptul din ce considerente procurorului nu-i este recunoscut statutul de agent constator, odată ce acestuia nu i-a fost atribuit rolul de conducător în procesul de sancționare contravențională, iar atribuțiile procurorului în procesul contravențional sunt practic identice cu cele ale altor categorii de agenți constatori.

Mai mult ca atât, potrivit articolului 386 al Codului contravențional, în vederea realizării competențelor sale, procurorul este în drept să pornească procesul contravențional și să aplice în cazurile prevăzute de lege sancțiune contravențională. De fapt, acestea și sunt competențele de constatare și sancționare ale cazului contravențional, de rând cu organele de interne, organele vamale și altele, doar că paralel, pe domeniile sale de competență, așa cum este stabilit de Codul contravențional.

Unica deosebire care era anterior pe acest compartiment și care nu mai există, era faptul că procurorul era în drept de a ataca în ordinea articolului 448 al Codului contravențional deciziile agentului constator. Dar și aceste competențe au fost retrase. Aceasta este deoarece competența de a ataca deciziile agenților constatori reprezintă nu altceva decât o posibilitate de a fi realizată o prerogativă a competenței de supraveghere generală, funcție care a fost exclusă din competența procuraturii.

În această ordine de idei, trebuie de concluzionat că odată ce statutul procurorului în procesul contravențional este echivalat statutului altor categorii de autorități ce pot constata, examina și aplica sancțiuni contravenționale, merită și necesită, în așa fel a fi deschisă întrebarea despre faptul ca procurorul să fie considerat agent constator, de rând cu celelalte autorități ale administrației publice prevăzute la articolele 400 – 423¹⁰ ale Codului contravențional.

În același timp, dacă să ne dirigim de prevederile articolului 3 al Legii cu privire la procuratură, care consacră principiile de organizare și de activitate a Procuraturii și a procu-

rorului, constatăm că procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Suntem de părerea odată ce în textul Codului contravențional procurorul nu a fost “alinat” la categoria de agent constator, atunci urmează ca și statutul acestuia să fie unul distinct în procesul contravențional. Și menționăm că, odată ce Codul contravențional consacră funcția de acuzare de stat și agentului constator, comisiilor administrative, dar și altor autorități, atunci această funcție distinctă pentru procuror nu trebuie să se exprime în susținerea acuzării. În același sens, această funcție nu poate fi una de supraveghere generală.

În opinia noastră, funcția procurorului în procesul contravențional trebuie să rezulte în examinarea cazurilor contravenționale când se constată o incompatibilitate instituțională precum și în cazurile în care urmare a exercitării urmăririi penale, procurorul constată că fapta nu constituie infracțiune, ci o contravenție. S-ar putea adăuga la această listă și o a treia varietate, și anume atunci când legiuitorul va considera că examinarea unei anumite contravenții ar fi doar de competența procurorului.

În ce privește termenul “incompatibilitate instituțională” ne referim la cazurile în care potrivit prevederilor Codului contravențional competența examinării unui anumit tip de contravenții sunt atribuite agentului constator, și însă și agentul constator comite o așafel de contravenție. În atare cazuri, suntem de părerea, că examinarea cazului de comitere a unei astfel de contravenții ar trebui să fie de competența procurorului.

Concluzii. În opinia noastră urmează ca chestiunea referitor la competența procurorului în procesul contravențional urmează a fi abordată destul de minuțios, și odată ce atribuțiile procurorului nu sunt foarte clare în procesul contravențional, printr-o ulterioară modificare, acestea urmează a fi concretizate.

Bibliografie selectivă

1. Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25.02.2016, Monitorul Oficial 69-77/113, 25.03.2016
2. I. Talpă. Controlul judiciar în legea procesual-penală a Marii Britanii și a Statelor Unite ale Americii//Legea și viața 11/47, 2017
3. I. Talpă. Specificul controlului judiciar al procedurii prejudiciare în procesul penal al Franței și Germaniei//Legea și viața 10/25, 2017

Despre autori

Igor TROFIMOV,
doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Catedrei „Drept privat” a Facultății
Drept a Academiei „Ștefan cel Mare”
a MAI al Republicii Moldova
e-mail:itrofimov@mail.ru
tel.:079407544

Gheorghe ROBU,
doctorand,
Academia „Ștefan cel Mare” MAI
al Republicii Moldova, procuror
în Procuratura mun. Bălți
e-mail:gheorghe_robust@mail.ru
tel.:069231180

About authors

Igor TROFIMOV,
PhD, associate professor, Chief of the
Department „Private Law”
of the Law Faculty of the
Academy “Ștefan cel Mare” of MIA
of the Republic of Moldova
e-mail:itrofimov@mail.ru
tel.:079407544

Gheorghe ROBU,
PhD student,
Academy “Ștefan cel Mare” of MIA
of the Republic of Moldova,
prosecutor in Balti Prosecutor’s Office
e-mail:gheorghe_robust@mail.ru
tel.:069231180